



۱۰/۰۲/۲۰۱۹

ایمل فیضی

په افغانستان او امریکا کې له افغان طالبانو سره د سولې مخالفین

په سپینه مانی کې دا ذهنیت را منځ ته شوی دی چې د امریکا جگړه او نظامي حضور په افغانستان کې، د هېواد او سیمې د مخ په زیاتېدونکې بې ثباتۍ اصلي او لوی لاملونه دي. جمهور رئیس ټرمپ چې له پخوا څخه په افغانستان کې د امریکا د نه ختمېدونکې جنګ او حضور سره کلک مخالف و، بالاخره یې له افغان طالبانو سره مذاکرات پیل کړل. خو د زلمي خلیزاد په مشرۍ د افغان طالبانو سره د جمهور رئیس ټرمپ د ادارې او د مسکو روانو مذاکراتو، هلو ځلو او ناستو اوس په امریکا او افغانستان کې کلک مخالفین پیدا کړي دي.

افغانان باید د افغانستان د سولې (کورني او بهرني) دوښمنانو او د امریکا د جگړې د ادامې غوښتونکو ته دا اجازه ور نه کړي چې نور پر مور باندې یوه پردی او تحميلي جگړه وټپي.

دا مخالفین څوک دي او ولې له طالبانو سره د خبرو مخالفت کوي؟

په امریکا کې د افغانستان د جگړې د ادامې طرفداران

د امریکا د پوځي او استخباراتي ادارو په شمول، ځینې واکمني کړي په افغانستان او د نړۍ په نورو سیمو کې د دغه هېواد د پوځي حضور او دوامدارې شخړو طرفداره دي. دوی په هم دې خاطر په نړۍ باندې د امریکا د نظامي اشغال او جگړې د پرورلو لپاره ډول، ډول دلالت لري.

د امریکا د جنوبي کارولینا ایالت څخه سناتور لیندسي گراهام چې یو له دغو دلالتو څخه دی، جمهور رئیس ټرمپ ته یې تکراراً دا خبره کړې دی چې له افغانستان څخه امریکا ته امنیتي گواښونه جدي او "نه ختمېدونکي" دي، ځکه، د ده په وینا، په افغانستان کې د "نړیوالو تروریستانو شتون" په هغه کچه زیات دی چې شمېر یې حتی په عراق کې هم هیڅکله دومره زیات نه و.

گراهام په دې باور دی چې په افغانستان کې د واشنگټن جگړه، د "بڼه او بد good versus evil" تر منځ جگړه ده. ده چې د افغانستان په اړه تر اوسه له ټرمپ سره څو واره لیدلي دي، پر دا یې ټینګار کړی دی چې د بڼه او بد تر منځ جگړه "هیڅکله نه ختمیږي". که نن په افغانستان کې دا جگړه له "افراطي اسلام" سره ده، سبا به له بل هدف سره وي. د واشنگټن پوست مشهور لیکوال باب وودوارد په خپل وروستي کتاب کې د سناتور گراهام له قوله لیکلي دي چې د نوموړي مشوره رئیس جمهور ټرمپ ته، له هغه سره د کتنو پر مهال، دا وه چې: اشرف غني دې ته حاضر دی چې امریکایي عسکرو ته په افغانستان کې، په "هر شمېر" چې د امریکا جمهور رییس غوښتي وي، اجازه ورکړي. د گراهام په خبره، غني د خپل هېواد په هر سیمه کې چې وي د امریکا د استخباراتي ادارې، سي آی ای، له نورو ادو جوړولو سره هم موافق دی. گراهام دا هم زیاته کړه چې د امریکا لپاره د نړیوال تروریزم سره د مقابلي لپاره افغانستان تر ټولو بڼه مرکز یا اساس دی.

د جمهور رئیس ټرمپ په سیاسي مخالفینو کې نور هم گراهام غوندي ورته نظریات لري او د افغانانو د وینو په بیه، غواړي چې د امریکا پوځي حضور او هر اړخیزه پوځي عملیات په افغانستان کې ادامه پیدا کړي.

د افغانستان د جگړې د ادامې کورني دلالتان

زموږ افغانانو یو بل لوی مشکل دا دی چې که په امریکا کې پوځي او استخباراتي کړی، د اسلحو د پرورلو لوی کمپنی او یا هم د گراهام په شان جنګسالاران په نړۍ کې د واشنگټن د پوځي واکمني او جگړیز ماموریت طرفداران ډېر دي، په افغانستان کې هم د دوی غیر رسمي ویندویان او یا د امریکا د جنګ مبلغین او دلالتان کم نه دي. د اشرف غني څخه بیا د اوسني او پخواني حکومتونو د لور او ټیټ رتبه چارواکو او حتی تر جهادي رهبرانو پورې، ځینې خپلې شخصي گټې د امریکایي جنرالانو او ډیپلوماتانو په خوشحاله کولو او خدمت کې ویني. دوی په تلویزیوني او راډیويي خپرونو کې او هم په اجتماعي شبکو کې، لکه فیسبوک او تویتز، په افغانستان کې د امریکا د نظامي ماموریت او جگړې د ادامې په گټه هر ورځ پروپاګند کوي او په سپینو سترگو دروغ وايي.

د پاڼو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: د لیکني د لیکنيزې بڼې پاڼوالی د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څېر و لولئ

اشرف غني چې د امريکايي جنرالانو په قبضه او کنترول کې دی او په افغانستان کې د هغوی د جگړې او پوځي حضور د ادامې په هدف اوس بيا د جمهوري رياست راتلونکو انتخاباتو ته کانديد دی، د طالبانو سره د ترمپ د ادارې له روانو مذاکراتو د اصلي خبرو او جزئیاتو څخه تر اوسه عمداً محروم ساتل شوی دی. سره له دې چې نوموړي د ملي يووالي د حکومت له پيل څخه په افغانستان کې د امريکا ټول سياسي او نظامي اهداف يې په پټو سترگو عملي کړل، بيا هم د جمهور رئيس ترمپ ادارې ته مهم او د اعتبار وړ کس نه دی. د ترمپ مشاورين او نژدې همکاران پر اشرف غني باندي د دوی د سياسي مخالفينو او جگړه غوښتونکو د نفوذ او کنترول څخه خبر دي. غني په هم دې خاطر د طالبانو سره د مذاکراتو مخالفت کوي چې په واشنگټن کې د ده رامخته کونکي حلقې په افغانستان کې سوله نه غواړي.

په مسکو کې د افغان سياسي مشرانو او طالبانو تر منځ وروستی خبري اتري چې په اصل کې د جمهور رئيس پوتین د حکومت په ابتکار او عمل تر سره شوی، غني او د ده رامخته کونکي امريکاييان ډېر اندېښمن کړي دي. علت يې دا دی چې يو څو دوی په افغانستان کې د امريکا د جگړې او پوځي حضور د ختميدو په اړه له هر ډول بحث او تفکر سره په کلکه مخالف دي. دوي غواړي چې عامه ذهنيت د خپلو رسمي سياسي اعلاميو او تيليغاتو او هم د يو څو خاصو تجارتي رسنيو - چې د امريکا تر اغيزې لاندې دي (لکه طلوع نيوز) - په ناسمو راپورنو او تبصرو باندي، په تياره کې وساتي.

اشرف غني او د ده د نوي انتخاباتي ټيم ملگری، امروالله صالح، حيران دي چې څنگه د مسکو ناسته او د طالبانو سره د مذاکراتو روان بهير ناکام کړي. د دوی دواړو ضعيف استعدادل دا دی چې: امريکاييان زموږ "ملگریري" او "دوستان" دي. طالبان او په هيواد کې روانه جگړه پاکستان پر مور تحميل کړي دي. خو دوی د دې عوام فریبی پرته دا نه وايي چې ولي دا د دوی امريکايي "دوستان" د پاکستان پر ځای د افغانستان له خاورې څخه دا ۱۸ کاله د جگړې او اور ميدان جوړ کړی دی؟ ولي او تر کله پورې به د افغانستان کلي او کورونه د امريکا په بمباريو کې وړانديزې؟ تر کله به تاسې دوه د افغانستان پر خاوره د امريکا د بمونو او وژونو څخه دفاع کوئ؟ تر کله به تاسې دا افغانستان وړانونکي امريکايي جگړه پر افغانانو خرڅوئ؟

غني او صالح اوس په دې هم حيران دي چې د طالبانو سره د مسکو په ناسته کې د چا ژر تخريب وکړي؟ دا خو ډېره پراخه او په تمامه معنی افغانستان شموله ناسته وه. که تر پرونه پورې، د افغانستان په سياسي رهبري کې، يوازي کرزي طالب ته د "ورور" خطاب کاوه، د مسکو په وروستی ناسته کې د محقق او قانوني او نورو سياسي رهبرانو او مشرانو په شمول، ټولو د طالبانو استازو ته د "ورونو" خطاب وکړ. ټولو په يوه غږ د جنگ د ختمېدو او د افغانستان څخه د خارجي قواوو پر وتلو باندي موافقت ښکاره کړ. د محقق او عطا په علاوه، حتی د ملي يووالي حکومت، د ملي امنيت پخوانی سلاکار، حنيف اتمر لا له غني څخه و غوښتل چې د طالبانو سره د مذاکراتو "مخالفت" و نه کړي.

لنډه دا چې، مور بايد په مسکو کې د افغان مشرانو او طالبانو له يوې ناستې څخه د سولې تمه و نه کړو. د دې ناستې تر ټولو لويه لاسته راوړنه او کاميابي دا ده چې ټولو افغان سياسي رهبرانو او طالبانو په اتفاق نظر سره نړۍ ته له دې ناستې څخه يو پيام ور کړ او هغه دا چې افغانان په خپل هېواد کې د تېل شوې پردې جگړې ختمېدل او له افغانستان څخه د بهرنيو قواوو وتل غواړي. دا ناسته نور د ترلو دروازو تر شا يوازي د امريکاييانو يا نورو بهرنيانو سره د طالبانو ناسته نه وه. په دې غونډه کې ټول افغان مشرانو په يو ملي احساس باندي د افغانستان په خیر خبري وکړي. افغانان بايد خپل تر منځ د سيمې او نړۍ په همکارۍ، په خپل هيواد کې د جگړې د ختمېدو دا ډول هر اړخيزه بحث ته ادامه ورکړي. د دې ناستې د گډون کونکو (افغانانو) ترکیب بايد لا هم نور پراخ شي. د پرديو په خدمت کې کورني جگړه غوښتونکي بايد وپېژندل شي او مخونه يې تور شي. نور بايد دا حياتي او بنيادي بحث (جگړه او سوله) يوازي د واشنگټن، د غني د حکومت او څو بهرنيو او کورنيو تجارتي خصوصي رسنيو موضوع نه وي. افغانان بايد په اتحاد سره پخپله په دې ستره سياسي لوبه کې ځان گډ کړي او د خپل ملت او خاورې د راتلونکې قسمت په خپله وليکي.

د پاڼو شميره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خیر و لولئ